Το παζάρι και ο κόσμος του

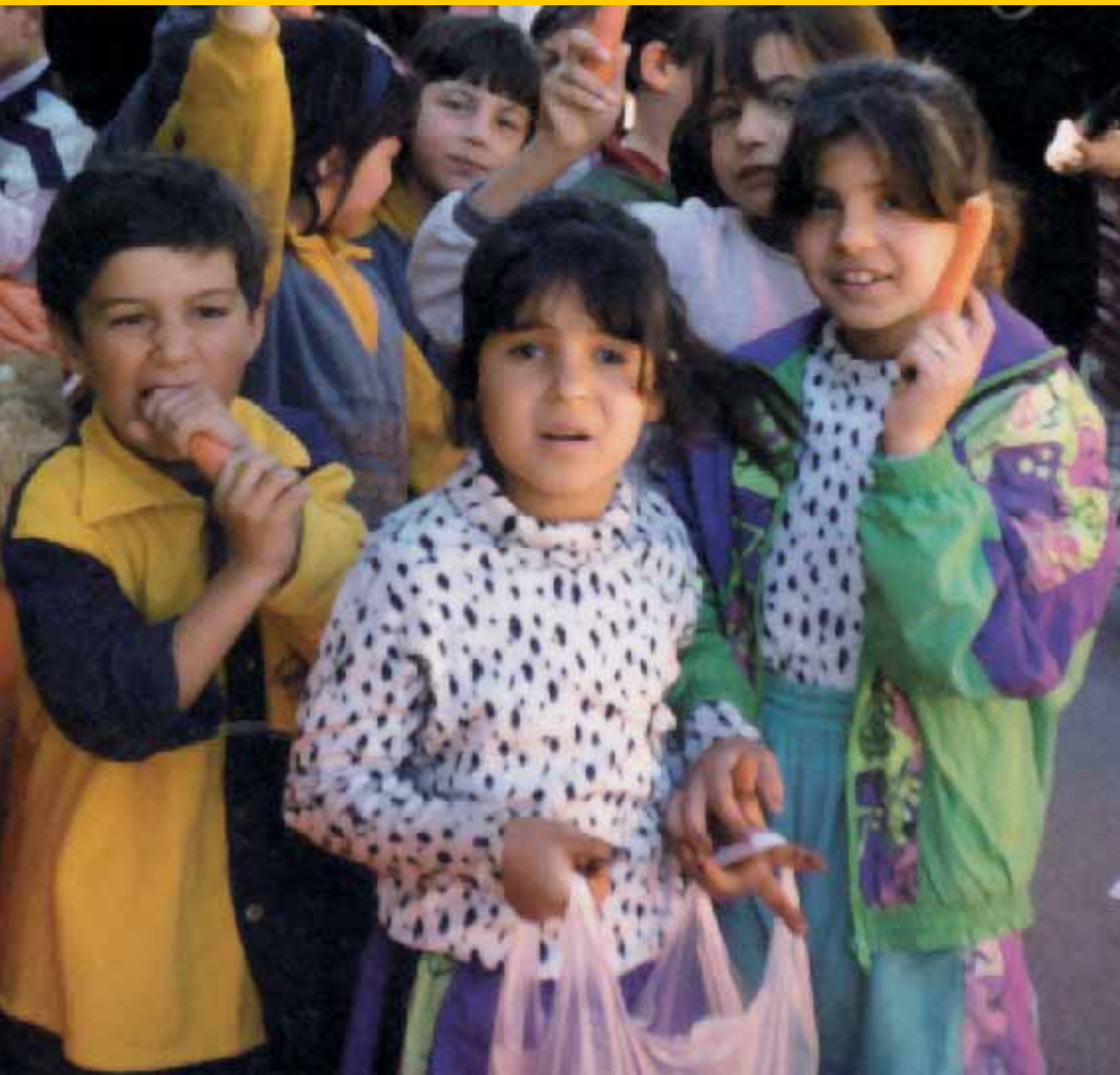

Το παζάρι και ο κόσμος του

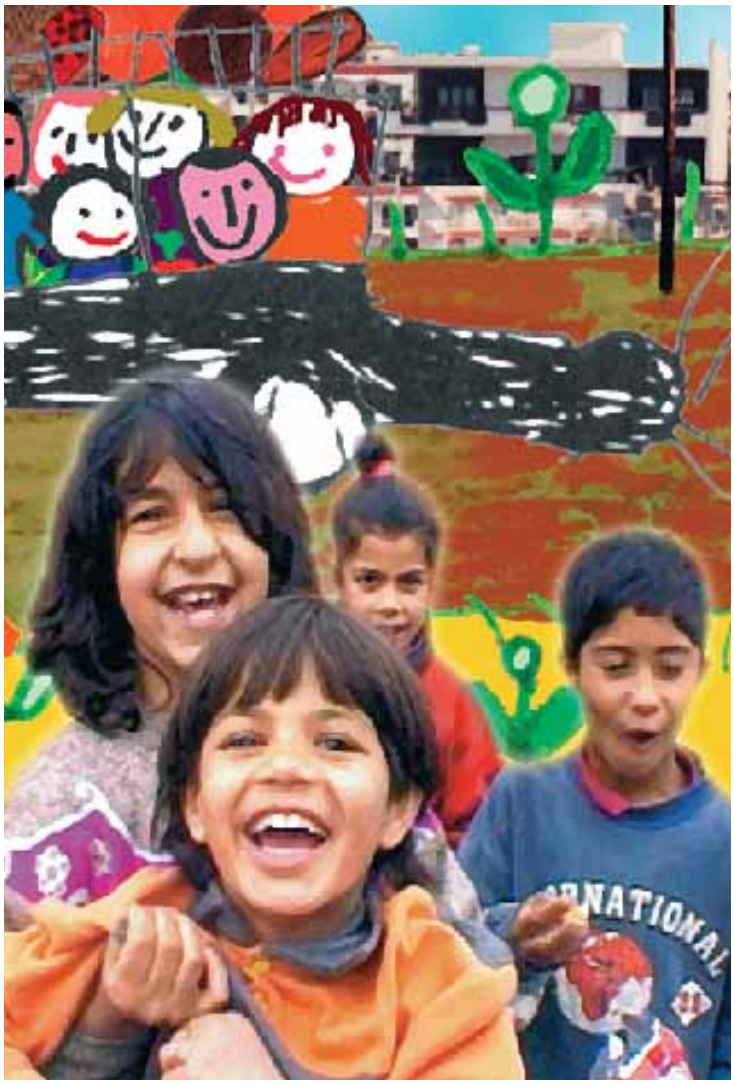

Πώς γίνεται το παζάρι;

1. Η εμπορική συναλλαγή – τα χρήματα

❶ Το παζάρι είναι χώρος αγοράς και πώλησης προϊόντων. Είναι χώρος εμπορίου.
Σε πολλούς ανθρώπους αρέσει το παζάρι.
Ορισμένοι αγαπούν ιδιαίτερα το παζάρεμα: την κουβέντα για να αγοράσουν ή να πουλήσουν προϊόντα με τις καλύτερες τιμές.

- Πώς, όμως, γίνεται η εμπορική συναλλαγή;
- Πώς πουλιούνται και αγοράζονται τα προϊόντα;
- Περιγράψτε τις φωτογραφίες.

❷ Για τις εμπορικές συναλλαγές χρησιμοποιούμε χρήματα.
Σε διάφορα μέρη της γης, από πολύ παλιά, χρησιμοποιήθηκαν διάφορα φυσικά αντικείμενα ή τροφές που διατηρούνται πολύ: κοχύλια, χάντρες, δέρματα, σακιά με σιτάρι.
Αργότερα, σε ορισμένες περιοχές, χρησιμοποιήθηκαν μεγάλα και βαριά νομίσματα από μέταλλο.
Για να γίνει πιο εύκολο το εμπόριο, τα νομίσματα έγιναν μικρότερα και πιο ελαφριά.
Στην εποχή μας χρησιμοποιούμε νομίσματα από μέταλλο και νομίσματα από χαρτί, χαρτονομίσματα.

- Τα νομίσματα κάθε εποχής είναι διαφορετικά.

Αρχαία νομίσματα.
Βρίσκονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Κομοτηνής.

- Επίσης, τα νομίσματα και τα χαρτονομίσματα κάθε χώρας διαφέρουν από τα νομίσματα των άλλων χωρών.

Ελλάδα
δραχμή

Ολλανδία
φιορίνι

Τουρκία
λίρα

Ιταλία
λιρέτα

Ουγγαρία
φιορίνι

Συρία
λίρα

- Βρείτε στον παγκόσμιο χάρτη τις χώρες αυτές.
- Ποια είναι η πρωτεύουσα της κάθε χώρας;

2. Τα ελληνικά νομίσματα

❶ Ποια νομίσματα από μέταλλο και ποια χαρτονομίσματα χρησιμοποιούμε στην Ελλάδα;

- Με τη βοήθεια της δασκάλας ή του δασκάλου σας συγκεντρώστε στην τάξη τα ελληνικά νομίσματα και χαρτονομίσματα. Παρατηρήστε τα.
  Ποια είναι η αξία του κάθε νομίσματος;
  Πότε κυκλοφόρησε το κάθε νόμισμα;
  Ποιος φτάχνει τα νομίσματα και τα χαρτονομίσματα;
  Ποιες υπογραφές υπάρχουν στα χαρτονομίσματα;
  Πώς είναι σχεδιασμένα;
- Κρατήστε ένα χαρτονόμισμα μπροστά σε δυνατό φως και παρατηρήστε το προσεκτικά. Τι ανακαλύψατε;
  Γιατί τα χαρτονομίσματα έχουν πολλά γραμμικά σχέδια;
  Πώς ξέρουμε ότι το χαρτονόμισμα είναι γνήσιο, ότι δεν είναι πλαστό;

❷ Παρατηρήστε τις παραστάσεις πάνω στα νομίσματα και τα χαρτονομίσματα και συζητήστε τες.

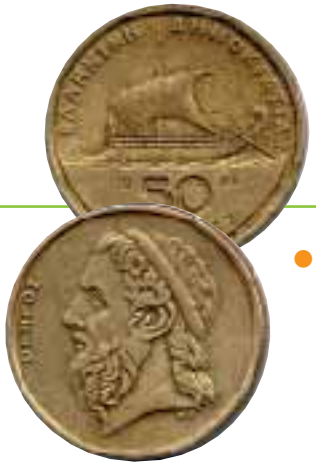

- Στο πενηντάρικο βλέπουμε τη μορφή του Ομήρου.
  Ξέρετε ποιος ήταν ο Όμηρος;
  Πότε κυκλοφόρησε το πενηντάρικο;

- Στο χιλιάρικο βλέπουμε τον Απόλλωνα.
  Τι γνωρίζετε για τον Απόλλωνα;
- Στην άλλη πλευρά του χαρτονομίσματος βλέπουμε το ναό της Ήρας στην Ολυμπία.
  Τι γνωρίζετε για την Ήρα;
  Τι γνωρίζετε για την Ολυμπία;
  Τι αγώνες γίνονταν στην Ολυμπία τα αρχαία χρόνια;
  Πότε θα γίνουν οι Ολυμπιακοί αγώνες στην Ελλάδα;
- Παρατηρήστε το άγαλμα ενός αθλητή αριστερά από το ναό της Ήρας.
  Σε ποιο αγώνισμα πήρε μέρος;
  Ποιος γλύπτης έφτιαξε το άγαλμα αυτό;
  Γιατί νομίζετε ότι το έφτιαξε;

- Στο διακοσάρι βλέπουμε το Ρήγα Φεραίο.
  Ο Ρήγας έζησε στα τέλη του 18ου αιώνα.
  Αγωνίστηκε για την απελευθέρωση των βαλκανικών λαών από την Οθωμανική Αυτοκρατορία.
  Σχεδίαζε μια δημοκρατική ομοσπονδία στα Βαλκάνια.
  Δολοφονήθηκε στην Αυστρία πριν 200 χρόνια, το 1798.

«Όλοι πρέπει να είμαστε ίσοι και όχι ο ένας κατώτερος από τον άλλο.
Όλοι πρέπει να είμαστε ελεύθεροι και όχι ο ένας σκλάβος του αλλουνού».
Από το Σύνταγμα του Ρήγα.

- Στο πεντοχίλιαρο βλέπουμε τον Κολοκοτρώνη.
  Ο Κολοκοτρώνης ήταν ένας σπουδαίος έλληνας στρατηγός.
  Αγωνίστηκε για την ελευθερία των Ελλήνων στην επανάσταση του 1821.

❸ Ξέρετε πότε ιδρύθηκε το Νέο Ελληνικό Κράτος, όπου ζούμε και εμείς σήμερα;

«Η Ελλάς θέλει σχηματίσει εν κράτος ανεξάρτητον ...»
(Η Ελλάδα θα είναι ένα ανεξάρτητο κράτος...)
Από το Πρωτόκολλο του Λονδίνου, 22 Ιανουαρίου 1830.

- Τι γιορτάζουμε στην Ελλάδα κάθε χρόνο στις 25 Μαρτίου;

- Γνωρίζετε εθνικές γιορτές άλλων κρατών;

- Στις Η.Π.Α. γιορτάζουν την Αμερικανική Επανάσταση και την ίδρυση του ανεξάρτητου κράτους τους (1776) με την εθνική γιορτή της ανεξαρτησίας, στις 4 Ιουλίου κάθε χρόνου.

«Όλοι οι άνθρωποι δημιουργήθηκαν ίσοι και έχουν τα ίδια δικαιώματα στη ζωή, την ελευθερία και την επιζήτηση της ευτυχίας».
Από τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας, 4 Ιουλίου 1776.

- Οι Γάλλοι τιμούν τη Γαλλική Επανάσταση (1789) με την εθνική γιορτή τους στις 14 Ιουλίου κάθε χρόνου.

«Οι άνθρωποι γεννιούνται και παραμένουν ελεύθεροι και έχουν ίσα δικαιώματα».
Από τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη, Γαλλία 1789.

Γάλλος επαναστάτης. Στη σημαία είναι γραμμένη η φράση: «Ελευθερία ή θάνατος».

❹ Συμπληρώστε τον πίνακα.

Αξία	**Νομίσματα** (από μέταλλο)	**Χαρτονομίσματα** (από χαρτί)
1 δραχμή	δραχμή	
5 δραχμές	τάλιρο	
10 »	.....	.....
20 »	.....	.....
50 »	.....	.....
100 »	κατοστάριο	κατοστάριο
200 »	.....	.....
500 »	.....	.....
1000 »	.....	.....
5000 »	.....	.....
10000 »	.....	.....

❺ Σε λίγα χρόνια οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης θα έχουν κοινό νόμισμα, το euro, ευρώ.

- Ποιες χώρες ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση σήμερα;

Ο χάρτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το ευρωπαϊκό νόμισμα, το ευρώ.

3. Τράπεζες και λογαριασμοί

❶ Μια τράπεζα μας έδωσε τον πίνακα αυτό στις 23.2.1998.
Τι παρουσιάζει;

ΔΕΛΤΙΟ ΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ

	ΕΙΔΟΣ ΝΟΜΙΣΜΑΤΟΣ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΑΝΑ
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	USD	284,0160	290,3370	
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ	GBP	465,0300	475,3800	
ΜΑΡΚΟ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	DEM	156,2080	159,6840	
ΦΡΑΓΚΟ ΓΑΛΛΙΚΟ	FRF	46,5960	47,6330	
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΚΟ	CHF	193,6130	197,9220	
ΦΡΑΓΚΟ ΒΕΛΓΙΟΥ	BEF	7,5690	7,7380	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	AUD	190,7000	194,9660	
ΛΙΡΕΤΑ ΙΤΑΛΙΑΣ	ITL	15,8450	16,1970	100
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ	NLG	138,5980	141,6820	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	CAD	199,9340	204,3840	
ΣΕΛΙΝΙ ΑΥΣΤΡΙΑΣ	ATS	22,2020	22,6960	
ΚΟΡΟΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	SEK	35,2420	36,0260	
ΚΟΡΟΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	DKK	40,9910	41,9030	
ΚΟΡΟΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	NOK	37,4920	38,3260	
ΛΙΡΑ ΚΥΠΡΟΥ	CYP	531,9910	543,8310	
ΜΑΡΚΟ ΦΙΛΑΝΔΙΑΣ	FIM	51,4950	52,6410	
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	JPY	222,3020	227,2720	100
ΛΙΡΑ ΔΗΜ. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	IEP	387,8870	396,5200	
ΠΕΣΕΤΑ ΙΣΠΑΝΙΑΣ	ESP	1,8445	1,8856	
ΕΣΚΟΥΔΟ ΠΑΡΤΟΓΑΛΙΑΣ	PTE	1,5253	1,5592	
ΚΟΡΟΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	CZK	7,9400	8,7760	

- Χρησιμοποιήστε τον πίνακα.
  Πόσες δραχμές άξιζε στις 23.2.1998 ένα δολάριο,
  μία αγγλική λίρα, ένα γαλλικό φράγκο, 100 ιταλικές λιρέτες;
  Βρείτε στο χάρτη τις χώρες του πίνακα.
  Ποια είναι η πρωτεύουσα καθεμιάς;

- Ψάξτε σε εφημερίδες και βρείτε πόσες δραχμές αξίζουν διάφορα ξένα νομίσματα.
  Αυτές τις πληροφορίες τις παίρνουμε
  και από τα δελτία ειδήσεων της τηλεόρασης.

❷ Για να ανταλλάξουμε χρήματα, για να δώσουμε, για παράδειγμα, δραχμές και να πάρουμε άλλο νόμισμα, πρέπει να πάμε στην τράπεζα.
Τι άλλες δουλειές κάνει μια τράπεζα;

- Ρωτήστε τους δικούς σας: Πηγαίνουν στην τράπεζα;
  Πόσο συχνά πηγαίνουν; Γιατί πηγαίνουν;
  Πηγαίνουν σε μία τράπεζα ή σε πολλές; Γιατί;
- Έχετε πάει σε τράπεζα;
  Υπάρχουν τράπεζες στα χωριά και στις πόλεις της περιοχής σας;
  Ποιες;

Δύο τράπεζες στο κέντρο της Ξάνθης.

Μηχάνημα για την αυτόματη ανάληψη και κατάθεση χρημάτων με κάρτες.

❸ Όταν πουλάμε ή αγοράζουμε προϊόντα, κάνουμε λογαριασμούς.
Γράφουμε τα είδη των προϊόντων, τις τιμές, κάνουμε προσθέσεις, αφαιρέσεις, διαιρέσεις και πολλαπλασιασμούς.

Κατάλογος	Τιμές
3 κιλά πατάτες	50 δρχ. το κιλό
Μισό κιλό κρέας	1.000 δρχ. το κιλό
1 σαπούνι	150 δρχ. το ένα
2 μέτρα ύφασμα	1.000 δρχ. το μέτρο
Ένα τέταρτο του κιλού τυρί	1.200 δρχ. το κιλό

- Αυτός ο κατάλογος δείχνει τι ψώνια χρειάζεται να κάνουν αυτά τα παιδιά για το σπίτι τους.
Δίπλα υπάρχουν οι τιμές των προϊόντων.
Η μητέρα τους τους έδωσε 3.500 δραχμές.
Βοηθήστε τα να κάνουν τους λογαριασμούς.
Πόσα χρήματα κοστίζουν όλα όσα πρέπει να αγοράσουν;
Τους φτάνουν τα χρήματα για όλα τα ψώνια;
Θα τους μείνουν ρέστα; Πόσα;

4. Γράμματα και αριθμοί

❶ Από πολύ παλιά και σε διάφορα μέρη της γης, οι άνθρωποι βρήκαν διάφορους τρόπους για να γράφουν και να μετρούν.

Σφηνοειδής γραφή,
Μεσοποταμία,
περίπου 5.000 χρόνια πριν.

Ιερογλυφική γραφή,
Αίγυπτος,
περίπου 5.000 χρόνια πριν.

Οι Φοίνικες, που ήταν σπουδαίοι έμποροι, έφτιαξαν το πρώτο αλφάβητο περίπου 3.000 χρόνια πριν. Για κάθε σύμφωνο έφτιαξαν ένα γράμμα. Το φοινικικό αλφάβητο είχε μόνο σύμφωνα.

Φοινικικά γράμματα.

Το εύφορο μέρος της γης
όπου αναπτύχθηκαν
οι πολιτισμοί
της Μεσοποταμίας,
της Αιγύπτου και της Φοινίκης.

- Οι αρχαίοι Έλληνες ήταν και εκείνοι καλοί έμποροι και ναυτικοί. Πήραν το φοινικικό αλφάβητο και έφτιαξαν το ελληνικό αλφάβητο, με σύμφωνα και φωνήεντα.

Ο χώρος των αρχαίων Ελλήνων πριν 2.500 χρόνια περίπου. Ταξίδευαν με τα καράβια τους σε πολλά μέρη της Μεσογείου και του Εύξεινου Πόντου. Εκεί έφτιαξαν αποικίες.

- Αργότερα, οι Ρωμαίοι πήραν το ελληνικό αλφάβητο, το ταίριαξαν στη δική τους γλώσσα και έφτιαξαν το λατινικό αλφάβητο.

Οι Ρωμαίοι έφτιαξαν μια μεγάλη αυτοκρατορία και ελέγχανε όλη τη Μεσόγειο. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία πριν 1.800 χρόνια περίπου.

❷ Οι αριθμοί που χρησιμοποιούμε είναι αραβικοί.

Και οι Άραβες ήταν από πολύ παλιά σπουδαίοι έμποροι και είχαν φτιάξει το δικό τους τρόπο γραφής.

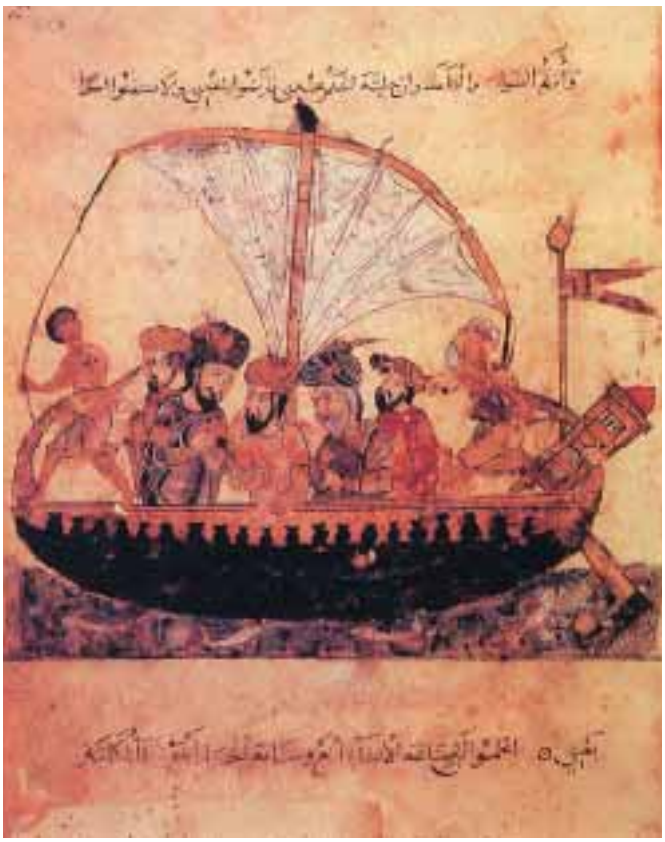

Άραβες έμποροι.

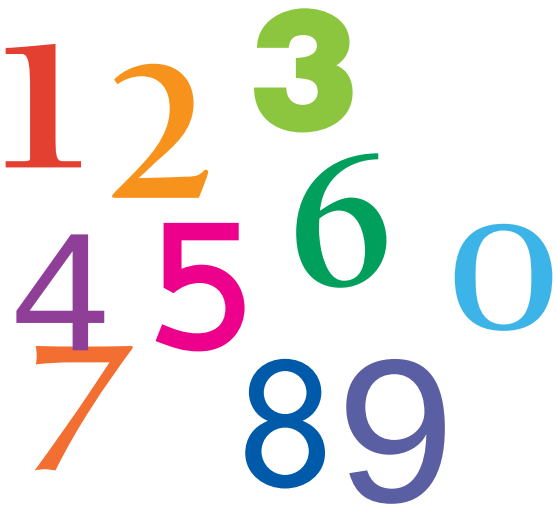

عکسهای این مجموعه از پیوستگی موضوعی برخوردارند و اوضاع اجتماعی، حرفه‌ای، اقتصادی، مذهبی و . . . بازار را مورد بررسی قرار می دهند. روایت هر عکس مکمل روایت عکس قبلی است. از این رو، برای درك بهتر موضوع لازم است که عکسها به ترتیب از اول ملاحظه شوند.

Κείμενο στην αραβική γραφή.

❸ Το εμπόριο ήταν και είναι πολύ σημαντικό για τη ζωή των ανθρώπων.

- Δεν είναι τυχαίο ότι ο προφήτης Μωάμεθ έζησε στη Μέκκα. Εκεί ζούσαν πολλοί έμποροι και μορφωμένοι άνθρωποι της εποχής. Τι γνωρίζετε για το Μωάμεθ;

- Για εμπορικούς λόγους, κυρίως, πριν 500 περίπου χρόνια, άρχισε η εξερεύνηση της γης από τους Ευρωπαίους: Ισπανούς, Πορτογάλους και άλλους.
  Ως τότε οι άνθρωποι ήξεραν μόνο ένα μικρό μέρος της γης· εκεί όπου ζούσαν και ταξίδευαν.
  Δεν ήξεραν ότι η γη είναι μια μεγάλη σφαίρα με 6 ηπείρους και ωκεανούς.

Η υδρόγειος σφαίρα.

Φωτογραφία της γης από το διάστημα.

- Σε παλιότερες εποχές ορισμένοι άνθρωποι πίστευαν ότι η γη μοιάζει με μια σανίδα πάνω στη θάλασσα.

  Πολλοί πίστευαν ακόμα ότι ο ήλιος γυρίζει γύρω από τη γη. Δεν ήξεραν ότι η γη γυρίζει γύρω από τον ήλιο.

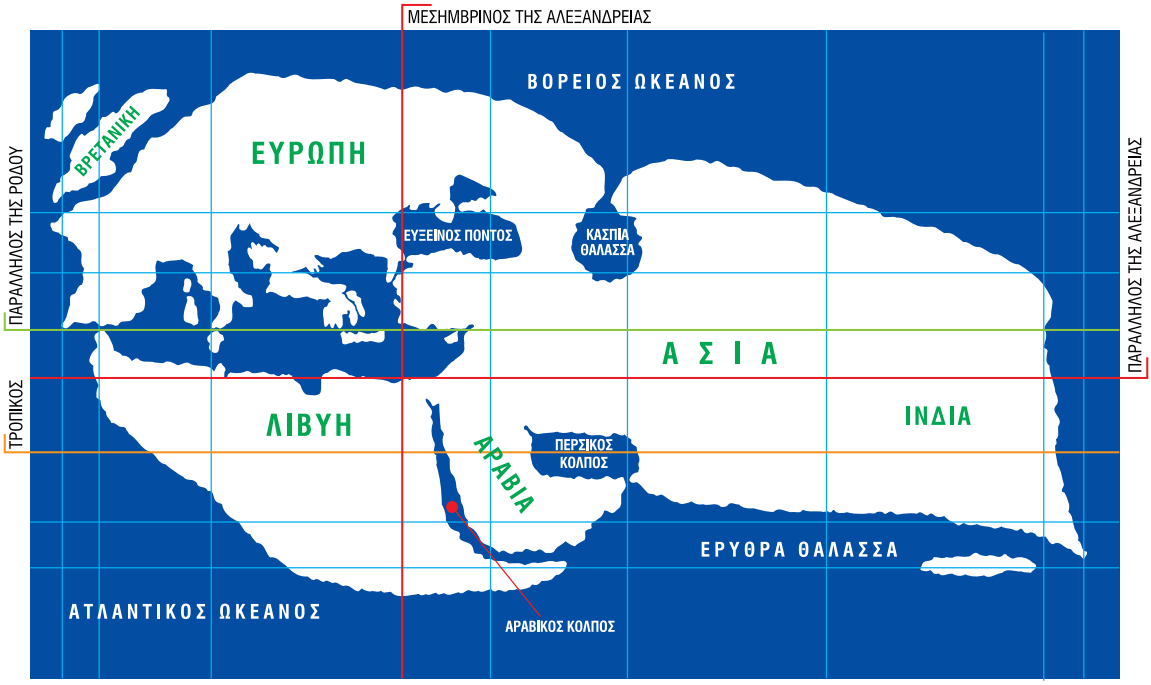

Ο χάρτης αυτός δείχνει πώς αντιλαμβανόταν τη γη ο γεωγράφος Ερατοσθένης, τον 3ο αιώνα π.Χ. Οι γνώσεις για τις περιοχές γύρω από τη Μεσόγειο ήταν αρκετά ακριβείς, ενώ για τα βάθη των τριών γνωστών ηπείρων ήταν ασαφείς.

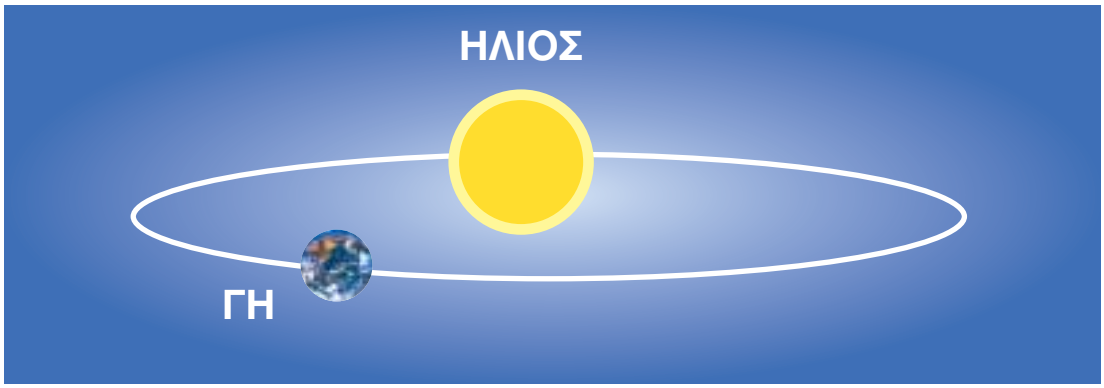

Η τροχιά της γης γύρω από τον ήλιο.

- Δείτε σε ένα μεγάλο παγκόσμιο χάρτη, ή στην υδρόγειο σφαίρα, τις ηπείρους και τους ωκεανούς. Πού βρίσκεται η Ελλάδα; Ποιες ήπειροι και ποιες χώρες βρίσκονται γύρω από τη Μεσόγειο;

❹ Βέβαια, δεν χρησιμοποιούμε τα γράμματα και τους αριθμούς μόνο στο εμπόριο. Τι άλλο μπορούμε να κάνουμε με τα γράμματα και τους αριθμούς;

Το εμπόριο είναι πολύ σημαντικό, αλλά δεν ζούμε πουλώντας και αγοράζοντας μόνον. Επικοινωνούμε με τους άλλους συζητώντας, παίζοντας, τραγουδώντας, χορεύοντας, παίζοντας μουσική, θέατρο, διαβάζοντας βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά, γράφοντας, μιλώντας στο τηλέφωνο, βλέποντας τηλεόραση, ή φιλμ στο σινεμά. Δίνουμε στους άλλους πράγματα που χρειάζονται, κάνουμε δώρα. Μοιραζόμαστε πράγματα, ιδέες, σκέψεις, εμπειρίες, χαμόγελα, γέλια, πόνους και χαρές, όνειρα και ελπίδες.
Ακούμε τις απόψεις των άλλων και λέμε τις δικές μας. Εκφράζουμε τις αντιρρήσεις μας. Προσπαθούμε να βρούμε δίκαιες λύσεις για να ξεπεράσουμε τις διαφορές και τις συγκρούσεις μας. Όλα αυτά μας βοηθούν να δούμε τις διαφορές και τις ομοιότητές μας και να γνωριστούμε καλύτερα. Όλα αυτά μας βοηθούν να κάνουμε τη ζωή μας πιο όμορφη. Πώς θα ήταν η ζωή μας χωρίς όλα αυτά;

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΕς

Δραστηριότητες

Συζητήστε τις παρακάτω δραστηριότητες.
Διαλέξτε κάποιες και αρχίστε να τις κάνετε, παράλληλα με τα μαθήματά σας.
Τη δουλειά σας μπορείτε να την παρουσιάσετε στο τέλος του χρόνου.
Οργανώστε μια εκδήλωση με όλες τις τάξεις του σχολείου σας ή και με άλλα σχολεία της περιοχής σας.

❶ Οργανώστε ένα παζάρι στο σχολείο. Τριγυρίστε στη φύση και μαζέψτε σπόρους, κλαράκια, φύλλα, αγκαθάκια, πέτρες. Συγκεντρώστε χαρτιά, παλιά κουτιά, υφάσματα. Συγκεντρώστε ό,τι άλλο χρειαστεί για να φτιάξετε κούκλες, παιχνίδια και διάφορα άλλα αντικείμενα για να πουλήσετε στο παζάρι. Χωρίστε τα προϊόντα σε κατηγορίες και φτιάξτε ταμπέλες για το κάθε είδος και την τιμή του. Αποφασίστε τους κανόνες του παζαριού σας: Ποια μέρα θα γίνει, σε ποιο χώρο, πότε θα αρχίσει και πότε θα τελειώσει, ποιοι θα είναι πωλητές και ποιοι αγοραστές. Γράψτε τις διάφορες ιδέες και προτάσεις στον πίνακα και μετά ας γράψει το κάθε παιδί σε ένα χαρτί τις προτιμήσεις του. Αποφασίστε τους κανόνες του παζαριού σας σύμφωνα με όσα ψήφισαν τα περισσότερα παιδιά.

Παίξτε μουσική ή τραγουδήστε, φέρτε ένα κασετόφωνο ή ένα ραδιόφωνο για να γίνει το παζάρι σας πιο πλούσιο.

Μπορείτε να καλέσετε τους δικούς σας και άλλα σχολεία για να μοιραστείτε μαζί τους τη χαρά του παζαριού.

❷ Αρχίστε να συγκεντρώνετε στην τάξη όσα χαρτιά δεν χρειάζεστε. Όταν μαζέψετε πολλά, δώστε τα για ανακύκλωση. Θα χρησιμοποιηθούν πάλι σε εργοστάσια χαρτιού. Κάντε το ίδιο με παλιά μπουκάλια, άλλα αντικείμενα από γυαλί, κονσέρβες και ντενεκεδάκια.

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΕς

Δραστηριότητες

❸ Φέρτε εφημερίδες και περιοδικά στην τάξη και ψάξτε να βρείτε ειδήσεις ή πληροφορίες για το εμπόριο, τα νομίσματα, τις τράπεζες, το ραδιόφωνο, την τηλεόραση, τον κινηματογράφο, για βιβλία, αθλητικούς αγώνες... Κόψτε αυτές τις ειδήσεις ή τις πληροφορίες και τοποθετήστε τες σε έναν τοίχο της τάξης κατά κατηγορίες. Συζητήστε στην τάξη ποιες ειδήσεις ή πληροφορίες σας ενδιαφέρουν περισσότερο. Φέρτε κάθε βδομάδα ειδήσεις ή πληροφορίες για τα θέματα αυτά από εφημερίδες και περιοδικά και τοποθετήστε τες σε έναν τοίχο της τάξης.

❹ Πηγαίνετε με τους δικούς σας για ψώνια; Επισκεφτείτε μαζί τους ένα μαγαζί, το παζάρι ή την κεντρική αγορά μιας πόλης και παρατηρήστε τα. Πού είναι γραμμένες οι τιμές των προϊόντων; Πώς κάνουν τους λογαριασμούς; Τι γράφουν στις αποδείξεις; Πώς διαφημίζονται τα προϊόντα; Παζαρεύουν πάντα και παντού τις τιμές; Συζητήστε στην τάξη τις πληροφορίες που μαζέψατε.

Κείμενο

Ο ΜΥΘΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Σύμφωνα με έναν ελληνικό μύθο, κάποτε,
πολύ παλιά, ζούσε στη Σιδώνα μια όμορφη κοπέλα, η Ευρώπη.
Ήταν κόρη του βασιλιά της Φοινίκης, του Αγήνορα.
Ο Αγήνορας ήταν γιος του θεού της θάλασσας, του Ποσειδώνα.
Η Ευρώπη ήταν πολύ όμορφη. Ακόμα και η Αφροδίτη,
η πιο όμορφη θεά, ζήλευε την ομορφιά της.
Και ο ίδιος ο Δίας την ερωτεύτηκε.

Ένα ανοιξιάτικο πρωινό, η Ευρώπη και οι φίλες της
βγήκαν στην εξοχή για να μαζέψουν λουλούδια.
Εκεί την πλησίασε ο θεός Δίας μεταμορφωμένος σε ταύρο.
Η Ευρώπη δεν τον κατάλαβε. Θαύμασε την ομορφιά
του ταύρου, τον χάιδεψε και ανέβηκε πάνω του.
Τότε ο ταύρος πήρε την Ευρώπη, πέταξε πάνω
από στεριές και θάλασσες και έφτασε στην Κρήτη.
Η Ευρώπη έζησε στην ήπειρο αυτή και της έδωσε το όνομά της.

Η λέξη **Ευρώπη** είναι αρχαία ελληνική. Σημαίνει «αυτή που βλέπει μακριά, που έχει πλατιά ματιά». Οι αρχαίοι Έλληνες χώριζαν τον κόσμο σε τρεις περιοχές: στην Ευρώπη, την Ασία και τη Λιβύη (Αφρική).

Το όνομα της **Ευρώπης** μπορεί να προέρχεται και από την ακκαδική γλώσσα της Μεσοποταμίας.
Η λέξη **ΑΣΟΥ** σήμαινε ανεβαίνω. Η λέξη **ΕΡΕΒΟΥ** σήμαινε μπαίνω.
Από τη λέξη **ΑΣΟΥ** ίσως πήρε το όνομά της η **Ασία.**
Η Ασία είναι η ανατολή, η περιοχή όπου ανεβαίνει ο ήλιος.
Από τη λέξη **ΕΡΕΒΟΥ** ίσως πήρε το όνομά της η **Ευρώπη.**
Η Ευρώπη είναι η δύση, η περιοχή όπου ο ήλιος κρύβεται, δύει.

Ποιοι πάνε στο παζάρι;

1. Τι εἶδους ἀνθρωποι πάνε στο παζάρι;

❶ Παρατηρήστε τις φωτογραφίες.

Τι πληροφορίες σας δίνουν για την ηλικία, το φύλο, τις σχέσεις, το επάγγελμα ή το αξίωμα των ανθρώπων; Προσπαθήστε να τους περιγράψετε χρησιμοποιώντας αυτές τις πληροφορίες.

Φωτογραφίες από τα παζάρια της Ξάνθης και της Κομοτηνής.

❷ Ποιες άλλες πληροφορίες για τους ανθρώπους του παζαριού σας δίνουν οι φωτογραφίες;
Τι ρούχα φορούν οι γυναίκες και τι ρούχα φορούν οι άνδρες;
Φορούν όλες οι γυναίκες ή όλοι οι άνδρες τα ίδια ρούχα;
Ποιες γλώσσες νομίζετε ότι μιλούν (ιταλικά, ελληνικά, αγγλικά, τούρκικα, γαλλικά, πομακικά, αραβικά, ρωσικά, ισπανικά, ρομανί, βουλγαρικά, ποντιακά, γερμανικά);
Ποιες άλλες διαφορές μπορεί να έχουν οι άνθρωποι;

Είστε σίγουροι για τα συμπεράσματά σας;
Να εξηγήσετε ποιες πληροφορίες χρησιμοποιήσατε.
Χρειάζεστε και άλλες; Ποιες;
Πώς θα μαζέψετε τις πληροφορίες που χρειάζεστε;

❸ Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές παρατηρείτε μεταξύ των ανθρώπων που ζουν στο χωριό ή στη γειτονιά σας; Συζητήστε τες.

❹ Πώς θα ήταν η ζωή μας, αν όλες οι μέρες ήταν ίδιες;
Αν όλοι οι τόποι ήταν ίδιοι; Αν όλοι οι άνθρωποι ήταν ίδιοι;
Αν είχαν τις ίδιες σκέψεις και τα ίδια συναισθήματα;
Πώς θα ήταν η ζωή μας, αν δεν εκφράζαμε τα συναισθήματά μας και δεν πλησιάζαμε τους άλλους,;

2. Συγκρούσεις, διαφορές και δικαιώματα

Αρκετές φορές διαφωνούμε με τους άλλους.
Ορισμένες φορές μαλώνουμε, φωνάζουμε,
τσακωνόμαστε, ακόμα και με τους φίλους μας.

❶ Έχετε τσακωθεί ποτέ;
Έχετε θυμώσει με δικούς σας ανθρώπους;
Για ποιους λόγους συγκρουστήκατε μαζί τους;
Τι νιώσατε;
Πώς λύσατε τις διαφορές σας;

❷ Ποιες συγκρούσεις παρατηρείτε
μεταξύ των ανθρώπων του χωριού ή της γειτονιάς σας;
Πώς λύνουν τις διαφορές τους;
Ποιος νομίζετε ότι είναι ο καλύτερος τρόπος
για να λύνουμε τις διαφορές μας;

❸ Έχουμε όλοι το δικαίωμα να λέμε τη γνώμη μας;
Να εκφράζουμε τις απόψεις μας;
Μας αφήνουν οι άλλοι να μιλήσουμε ελεύθερα;
Αφήνουμε τους άλλους να μιλήσουν ελεύθερα;
Σεβόμαστε τη γνώμη, τις συνήθειες και την προσωπικότητα
των άλλων; Σέβονται εκείνοι τη δική μας;

❹ Όλοι οι άνθρωποι έχουμε διαφορές αλλά και ομοιότητες. Πρέπει να σεβόμαστε ο ένας τον άλλο. Με αυτή τη σκέψη, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ψήφισε το 1948 την Παγκόσμια Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Στην αρχή της διακήρυξης αυτής τονίζονται τα εξής:

• Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Έχουν λογική και συνείδηση και πρέπει να ζουν σαν αδέλφια.

• Όλοι –ανεξάρτητα από τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τη θρησκεία, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση– είναι ίσοι και έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες ελευθερίες.

❺ Τα Ηνωμένα Έθνη ψήφισαν το 1959
μια διακήρυξη για τα δικαιώματα των παιδιών.
Με βάση τη διακήρυξη αυτή δημιουργήθηκε
η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού το 1989,
που ισχύει από το 1990.
153 χώρες την επικύρωσαν τον Αύγουστο του 1994.

Συζητήστε τα δικαιώματα των παιδιών.

1. Δικαίωμα για ιδιαίτερη προστασία για τη σωματική, ψυχική, πνευματική και κοινωνική ανάπτυξη.

2. Ίσα δικαιώματα χωρίς διάκριση φυλής, θρησκείας και εθνικότητας.

3. Δικαίωμα για όνομα και εθνικότητα.

4. Δικαίωμα για μόρφωση και ειδική θεραπεία στο παιδί που μειονεκτεί ψυχικά και σωματικά.

5. Δικαίωμα για διατροφή, στέγαση και ιατρική περίθαλψη προσαρμοσμένη στο παιδί και στη μητέρα.

6. Δικαίωμα να απολαμβάνει δωρεάν μόρφωση και να έχει δυνατότητες παιχνιδιού και ψυχαγωγίας.

7. Δικαίωμα για κατανόηση και αγάπη από τους γονείς και την κοινωνία.

8. Δικαίωμα προτεραιότητας για προστασία και περίθαλψη σε ώρες συμφοράς.

9. Δικαίωμα ανατροφής με πνεύμα ενότητας, κατανόησης, φιλίας και δικαιοσύνης μεταξύ των λαών.

10. Δικαίωμα για προστασία από την εγκατάλειψη και την επαγγελματική εκμετάλλευση.

❻ Έχουν όλα τα παιδιά αυτά τα δικαιώματα;

- Υπάρχουν παιδιά που δεν μπορούν να μορφωθούν και εργάζονται σκληρά από πολύ μικρά χωρίς να πληρώνονται.
  Υπάρχουν παιδιά που πεθαίνουν από την πείνα.

- Τα παιδιά επηρεάζονται από τις ανισότητες και τις συγκρούσεις που χωρίζουν τους μεγάλους.
  Επηρεάζονται και από τις ανισότητες και τις συγκρούσεις που χωρίζουν τα διάφορα κράτη της γης.

- Πολλοί άνθρωποι, ακόμα και μικρά παιδιά, αναγκάζονται να φύγουν από τον τόπο τους για να σωθούν.
  Υπάρχουν εκατομμύρια άνθρωποι που ζουν ως πρόσφυγες μακριά από τον τόπο τους. Πολλοί από αυτούς είναι παιδιά.
  Οι πρόσφυγες έχουν τα ίδια δικαιώματα με όλους τους ανθρώπους.
  Πρέπει να ζουν ελεύθερα, με αξιοπρέπεια και ασφάλεια.

Από φυλλάδιο της παγκόσμιας ανθρωπιστικής οργάνωσης «Διεθνής Αμνηστία».

Εκτοπισμένα παιδιά στη Σιέρα Λεόνε.

Κοριτσάκι από τη Γουατεμάλα, που ζει σε στρατόπεδο προσφύγων στο Μεξικό.

Δυο παιδιά από το Αφγανιστάν σε στρατόπεδο προσφύγων στο Πακιστάν.

Δυο παιδιά, πρόσφυγες στην ίδια τη χώρα τους, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη.

- Σε πολλές περιοχές της γης οι άνθρωποι είναι πολύ φτωχοί. Δεν έχουν σχολεία, φάρμακα, γιατρούς. Σε ορισμένες χώρες άνθρωποι και ιδιαίτερα παιδιά πεθαίνουν από την πείνα.

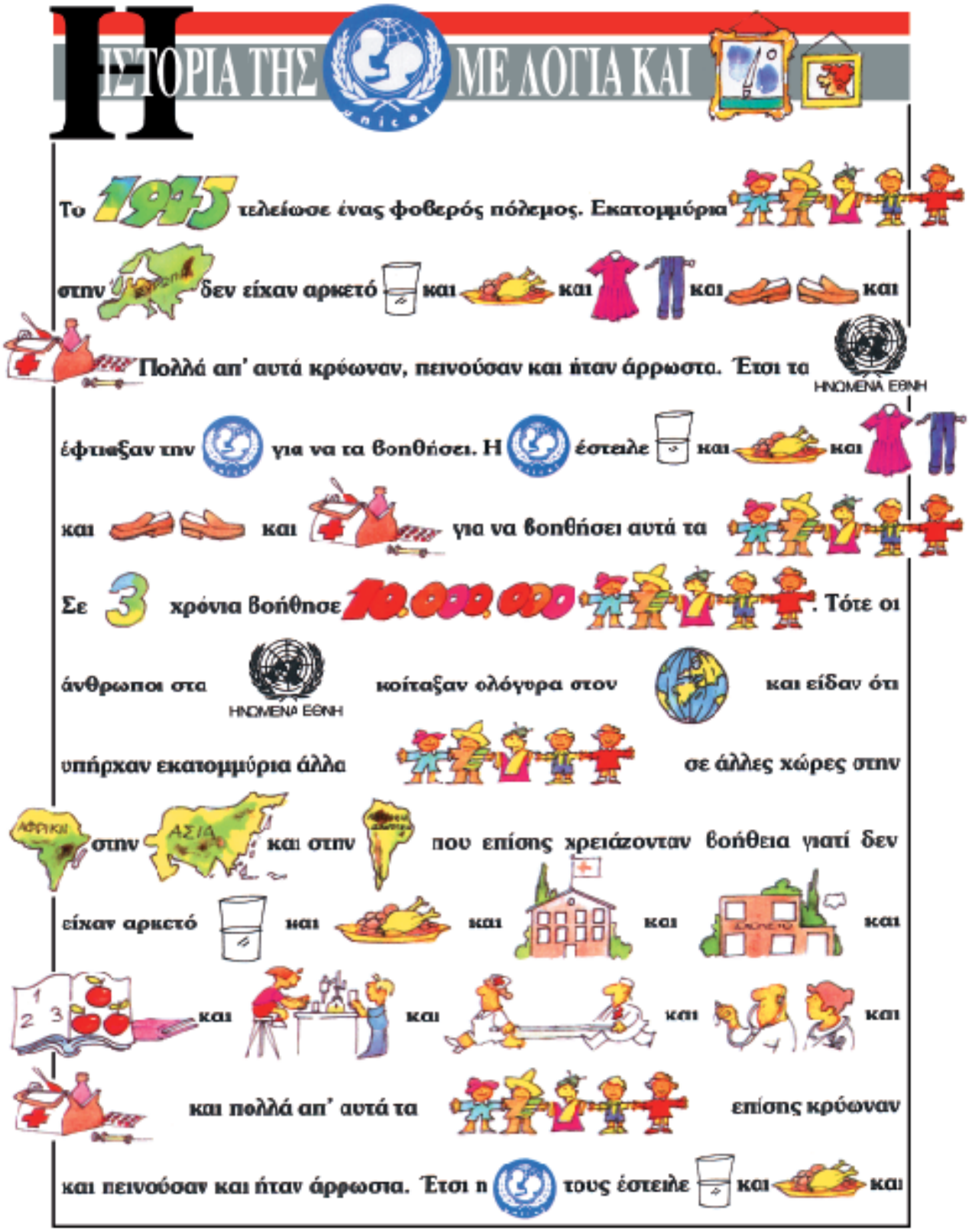

- Ορισμένες οργανώσεις προσπαθούν να βοηθήσουν τους ανθρώπους αυτούς να ζήσουν καλύτερα. Έχετε ακούσει για την **UNICEF**;

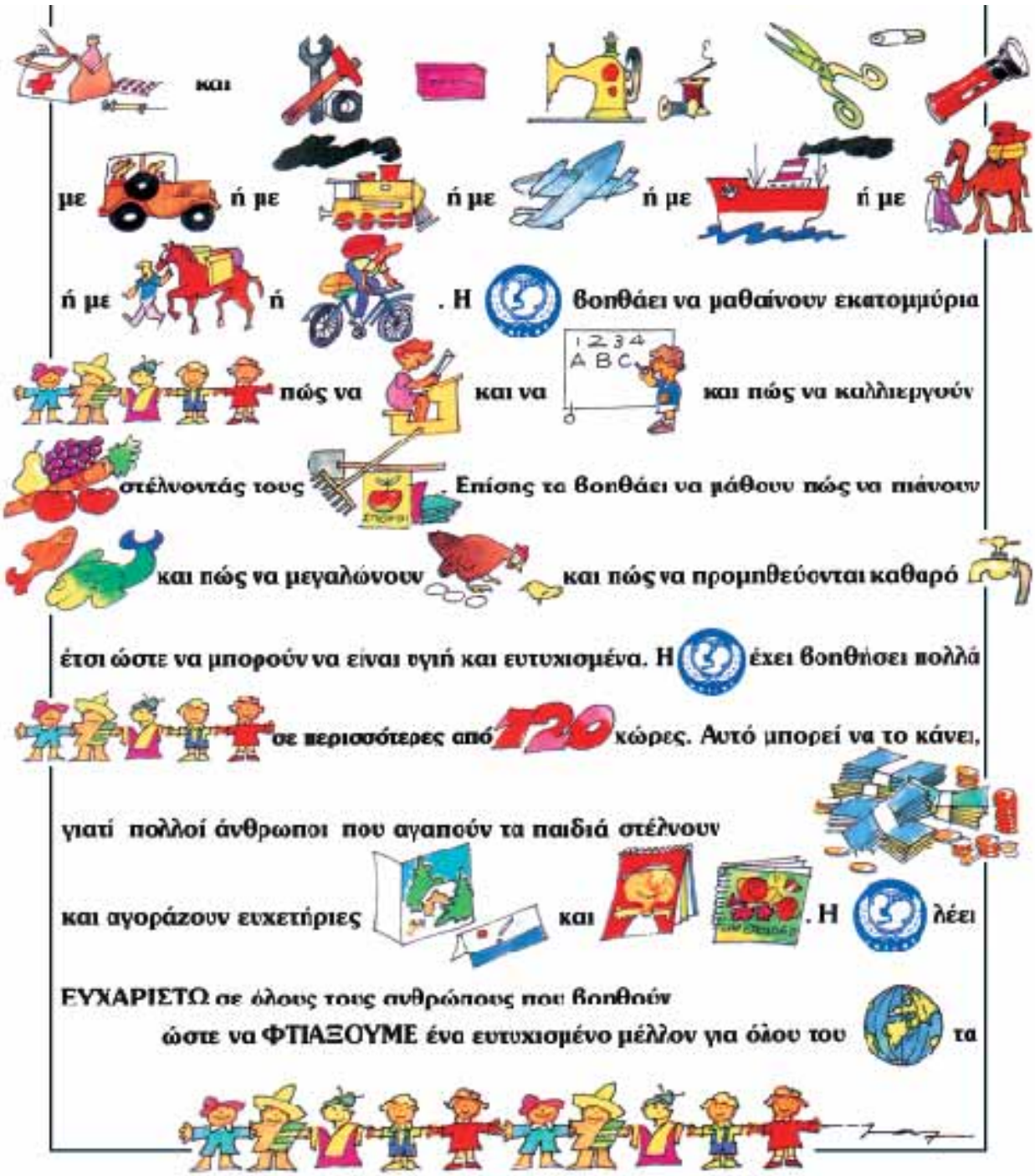

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΕς

Δραστηριότητες

❶ Αν μπορείτε, οργανώστε μια επίσκεψη στο παζάρι. Γνωρίστε το και χαρείτε το.

Παρατηρήστε τα χρώματα και τα σχήματα, τα προϊόντα και τους χώρους όπου είναι στημένα. Παρατηρήστε τους ανθρώπους και προσπαθήστε να μαντέψετε τι σκέφτονται ή τι αισθάνονται.

Ακούστε με προσοχή τους ήχους, τις φωνές και τις γλώσσες του παζαριού.

Μυρίστε τις μυρωδιές, πιάστε και επεξεργαστείτε τα διάφορα προϊόντα.

Αγοράστε δύο διαφορετικά φρούτα και προσέξτε τις διαφορετικές γεύσεις.

Με αυτόν τον τρόπο θα γίνετε κι εσείς ένα μέρος του παζαριού.

Να ξέρετε ότι και οι άλλοι σας βλέπουν, σας παρατηρούν και προσπαθούν να σας καταλάβουν.

❷ Κόψτε από εφημερίδες και περιοδικά εικόνες από διαφορετικούς ανθρώπους και φτιάξτε ένα κολάζ.

❸ Συνεννοηθείτε με ένα άλλο σχολείο στη Θράκη, σε άλλη περιοχή της Ελλάδας ή αλλού και αρχίστε να αλληλογραφείτε με παιδιά που ζουν σε άλλους χώρους, που έχουν άλλες συνήθειες.

❹ Ζητήστε από τους συγγενείς σας, από τους δασκάλους και τις δασκάλες σας να σας διηγηθούν πώς ζούσαν όταν ήταν παιδιά. Πού έμεναν; Πήγαιναν σχολείο; Τι παιχνίδια έπαιζαν;

❺ Όταν υπάρχουν προβλήματα στην τάξη, μεταξύ των παιδιών, προσπαθείτε να τα λύνετε όλοι μαζί συζητώντας. Μπορείτε έτσι να βρίσκετε την πιο δίκαιη λύση. Κάνετε εκλογές στην τάξη; Ποιες υποχρεώσεις και ποια δικαιώματα έχει ο κάθε μαθητής και η κάθε μαθήτρια;

❻ Σε κάθε κοινότητα υπάρχουν άνθρωποι που δεν βλέπουν, που δεν ακούν καλά, ή που δεν μπορούν να μιλήσουν ή να μετακινηθούν εύκολα. Κλείστε τα μάτια σας για λίγο. Σκεφτείτε πόσα πράγματα δεν μπορούν να δουν όσοι δεν βλέπουν καλά. Κλείστε τα αυτιά σας και σκεφτείτε πόσα πράγματα δεν μπορούν να ακούσουν όσοι δεν ακούν καλά. Καθίστε για λίγη ώρα ακίνητοι και αμίλητοι και σκεφτείτε τους ανθρώπους που δεν μπορούν να περπατήσουν μόνοι τους ή αυτούς που δεν μπορούν να μιλήσουν και να επικοινωνήσουν με τους άλλους εύκολα.

Τι άλλο κάνουμε στο παζάρι;

1. Επικοινωνία

❶ Παρατηρήστε τις φωτογραφίες.

- Τι κάνουν οι άνθρωποι σε κάθε φωτογραφία;
  Γιατί νομίζετε ότι ήρθαν στο παζάρι;
  Ποιος να είναι ο σκοπός τους;
- Τι θα μπορούσαν να σκέφτονται; Τι θα μπορούσαν να λένε;
  Πώς νομίζετε ότι αισθάνονται;
- Πώς να αισθάνεται ο γέρος άντρας στην τέταρτη φωτογραφία;
  Πώς νομίζετε ότι αισθάνεται ο άνθρωπος που πουλά λεμόνια;
  Πώς το παιδί που πουλά τσάντες;
  Πώς τα παιδιά που τραγουδούν;
  Πώς ο σκύλος;

❷ Το παζάρι είναι τόπος συνάντησης πολλών και διαφορετικών ανθρώπων που μιλούν διαφορετικές γλώσσες, που ντύνονται διαφορετικά, που έχουν άλλες συνήθειες.
Παρ' όλες τις διαφορές, όμως, οι άνθρωποι στο παζάρι συνεννοούνται μεταξύ τους, γιατί ο ένας χρειάζεται τον άλλο.

- Πώς συνεννοούνται;
  Με ποιους τρόπους μπορείτε να συνεννοηθείτε και εσείς με παιδιά που μιλούν διαφορετική γλώσσα;
- Χωριστείτε σε δύο ομάδες. Ας προσπαθήσουν τα παιδιά της κάθε ομάδας να περιγράψουν στην άλλη το παζάρι με κινήσεις, χειρονομίες και γκριμάτσες, χωρίς να μιλούν ή να γράφουν.
- Τα παιδιά της κάθε ομάδας προσπαθήστε να στείλετε στα παιδιά της άλλης ομάδας ένα μήνυμα, σχεδιάζοντας σε χαρτί μόνον σχήματα, χωρίς να χρησιμοποιήσετε λέξεις. Μετά συζητήστε τα μηνύματα που λάβατε για να δείτε αν καταλάβατε καλά αυτό που ήθελαν να σας πουν οι συμμαθητές και οι συμμαθήτριές σας.
- Ποια μέσα μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε για να επικοινωνήσουμε με τους άλλους;

2. Το παζάρι στο χώρο

Παζάρια υπάρχουν σε πολλά μέρη της γης.
Εκεί πηγαίνουν οι ντόπιοι, οι άνθρωποι που ζουν στην περιοχή.
Αλλά και ξένοι, έμποροι και τουρίστες, που ταξιδεύουν
για να γνωρίσουν τις διάφορες περιοχές της γης, πηγαίνουν εκεί.
Θαυμάζουν τα πολύχρωμα προϊόντα και τους ανθρώπους.

Φωτογραφίες από το παζάρι στην πόλη Κερμάν του Ιράν.

Από το παζάρι της Κωνσταντινούπολης.

Από το παζάρι του Πειραιά.

- Ποιες διαφορές και ποιες ομοιότητες παρατηρείτε;

3. Το παζάρι στο χρόνο

Έχουμε πολλές εικόνες και άλλες μαρτυρίες
που μας βοηθούν να φανταστούμε
πώς γινόταν το εμπόριο στο παρελθόν, πολύ παλιά.

Τοιχογραφία,
ζωγραφιά σε τοίχο,
από το νησί Θήρα.
Μινωϊκή εποχή.

Ζωγραφιές σε αρχαία ελληνικά αγγεία.

Άποψη από το παζάρι της Αθήνας.
Τη ζωγράφισε ένας Ιρλανδός ζωγράφος περιηγητής το 1801.

- Παρατηρήστε τις εικόνες και συζητήστε τες.
- Οι ιστορικοί μελετούν κείμενα και αντικείμενα του παρελθόντος και προσπαθούν να καταλάβουν τη ζωή των ανθρώπων στο παρελθόν.
- Τα κείμενα και τα αντικείμενα του παρελθόντος μπορούν να μας δώσουν πληροφορίες, αν εμείς τα ρωτήσουμε. Ποιες ερωτήσεις μπορείτε να κάνετε για τις εικόνες αυτές; Ποιες πληροφορίες σας δίνουν για τη ζωή των ανθρώπων στον τόπο μας σε διάφορες εποχές στο παρελθόν;

4. Νέοι τρόποι αγοράς

Σε ορισμένες χώρες του κόσμου οι άνθρωποι
κάνουν τα ψώνια τους χωρίς να βγαίνουν από το σπίτι τους.
Τα διαλέγουν από περιοδικά ή την τηλεόραση.
Άλλοι χρησιμοποιούν τον υπολογιστή τους και μπαίνουν
μέσα σε ένα διεθνές δίκτυο επικοινωνίας, στο Internet.
Στο Internet οι άνθρωποι από κάθε μέρος του κόσμου
μπορούν να βρούν διάφορες πληροφορίες.
Μπορούν ακόμα να δουν καταλόγους με εικόνες και τιμές προϊόντων
και να παραγγείλουν τα ψώνια τους από το σπίτι τους.

- Θα σας άρεσε να ψωνίζετε έτσι;
- Τι κερδίζουν και τι χάνουν οι άνθρωποι που εμπορεύονται, που πουλούν και αγοράζουν προϊόντα χρησιμοποιώντας περιοδικά, την τηλεόραση ή το Internet;
  Συζητήστε τις διάφορες απόψεις.

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΕς

Δραστηριότητες

❶ Χωριστείτε σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα θα διαλέξει κάτι (ένα γνωστό σε όλους αντικείμενο, έναν άνθρωπο, ένα χώρο, μια κατάσταση). Η άλλη ομάδα έχει δικαίωμα να κάνει δέκα ερωτήσεις για να το βρει. Οι απαντήσεις τις πρώτης ομάδας θα είναι μόνον «ναι» ή «όχι». Αν η δεύτερη ομάδα δεν το βρει με δέκα ερωτήσεις, χάνει.

❷ Χωριστείτε σε δύο ομάδες. Ένα παιδί από τη μία ομάδα βγαίνει για λίγο από την τάξη. Τα παιδιά της άλλης ομάδας διαλέγουν μία ταινία από την τηλεόραση, ένα κινηματογραφικό φιλμ, ένα βιβλίο, ένα αντικείμενο ή ένα μαγαζί, σε όλους γνωστό, και αποφασίζουν ποιο παιδί της άλλης ομάδας θα προσπαθήσει με κινήσεις, χειρονομίες και γκριμάτσες, χωρίς να μιλά, να βοηθήσει το παιδί που θα μπεί στην τάξη να το βρει.

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΕς

Δραστηριότητες

❸ Επισκεφτείτε έναν αρχαιολογικό ή ιστορικό χώρο της περιοχής σας. Τι ευρήματα υπάρχουν; Είναι θεμέλια κτιρίου ή ολόκληρου οικισμού; Διακρίνονται τα θεμέλια; Μπορείτε να κάνετε μετρήσεις και να τα σχεδιάσετε; Έχουν τελειώσει οι ανασκαφές ή συνεχίζονται; Μπορείτε να συγκεντρώσετε πληροφορίες για τα ευρήματα από βιβλία ή οδηγούς. Για ποιο σκοπό οι άνθρωποι άλλων εποχών τα είχαν φτιάξει; Πώς τα είχαν φτιάξει; Σε ποια εποχή ανήκουν; Μαζέψτε πληροφορίες για την εποχή αυτή και προσπαθήστε να φανταστείτε πώς ζούσαν οι άνθρωποι στον τόπο αυτό εκείνη την εποχή.

❹ Αν μπορείτε, οργανώστε μια επίσκεψη σε ένα μουσείο. Παρατηρήστε τα εκθέματα του μουσείου. Ποια σας αρέσουν πιο πολύ; Γιατί; Ψάξτε να βρείτε αντικείμενα που έχουν σχέση με το εμπόριο. Ποια προσέξατε; Τι πληροφορίες μπορούν να σας δώσουν για το εμπόριο σε άλλες εποχές;

❺ Δεν χρειάζεται να πάτε πολύ μακριά. Κάντε μια βόλτα στην πόλη ή το χωριό όπου ζείτε. Ψάξτε να βρείτε παλιά κτίρια, σπίτια, εργαστήρια, αποθήκες, βιοτεχνικούς ή βιομηχανικούς χώρους, γέφυρες κ.ά. Μαζέψτε πληροφορίες για τους ανθρώπους που τα έφτιαξαν. Πώς τα έφτιαξαν; Γιατί τα έφτιαξαν; Πώς τα χρησιμοποιούσαν; Πώς ζούσαν οι άνθρωποι τότε; Τι διαφορές και τι ομοιότητες παρατηρείτε στη ζωή των ανθρώπων τότε και τώρα;

Παλιά αρχοντικά σπίτια στην Ξάνθη.

Κάθισμα από το αρχαίο θέατρο της Μαρώνειας.

Στο Μουσείο του Μεταξιού, στο Σουφλί.

Πώς τελειώνει το παζάρι;

1. Ιδιωτική και δημόσια ζωή

❶ Αργά το μεσημέρι
το παζάρι τελειώνει.
Παρατηρήστε τις εικόνες
και περιγράψτε
πώς τελειώνει το παζάρι.

- Οι περισσότεροι αγοραστές φορτωμένοι
με τα ψώνια τους πάνε στα σπίτια τους.
Τι νομίζετε ότι θα κάνουν μόλις φτάσουν εκεί;
Η ζωή που κάνουμε στο σπίτι μας ή έξω, με τους δικούς μας
και τους φίλους μας λέγεται ιδιωτική ζωή.
Όλοι είμαστε ελεύθεροι να οργανώσουμε την ιδιωτική ζωή μας
όπως θέλουμε, όπως μπορούμε καλύτερα,
αρκεί να μην ενοχλούμε τους άλλους.

❷ Τι γίνεται, όμως, με τη δημόσια ζωή,
με τη ζωή που μοιραζόμαστε με όλους τους άλλους
που ζουν στην ίδια περιοχή ή στην ίδια χώρα;
Ποιοι κανονίζουν τι ώρα θα τελειώσει το παζάρι;
Τι θα συνέβαινε αν δεν υπήρχε μια συγκεκριμένη ώρα
για το τέλος του παζαριού;
Ποιοι είναι υπεύθυνοι για το σκούπισμα των δρόμων
και το μάζεμα των σκουπιδιών;
Τι θα γινόταν αν κανείς δεν μάζευε τα σκουπίδια;

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΔΙΑΛΕΞΕΩΣ
ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ
ΝΟΜΟΥ ΞΑΝΘΗΣ

2. Η προστασία του περιβάλλοντος

❶ Αξίζει
να φροντίζουμε
και να προστατεύουμε
το περιβάλλον;
Παρατηρήστε
τις εικόνες,
διαβάστε τα κείμενα
και συζητήστε τα.

Οι εικόνες είναι
από φυλλάδια
της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

❷ Στις ανεπτυγμένες, πλούσιες χώρες πολλοί άνθρωποι χρησιμοποιούν διάφορα αντικείμενα για μία μόνο φορά και μετά τα πετούν.
Νάυλον σακούλες, κονσέρβες, μπουκάλια, κουτιά, φακέλους.
Ορισμένοι άνθρωποι πετούν ρούχα μόλις παλιώσουν λίγο.
Με τη μεγάλη παραγωγή και κατανάλωση πολλών προϊόντων λιγοστεύουν σιγά σιγά οι πρώτες ύλες,
τα υλικά που παίρνουμε από τη φύση.

Για παράδειγμα, η μεγάλη κατανάλωση χαρτιού μειώνει τα δάση. Σε τι χρησιμεύουν τα δάση; Αξίζει να τα προστατεύουμε;

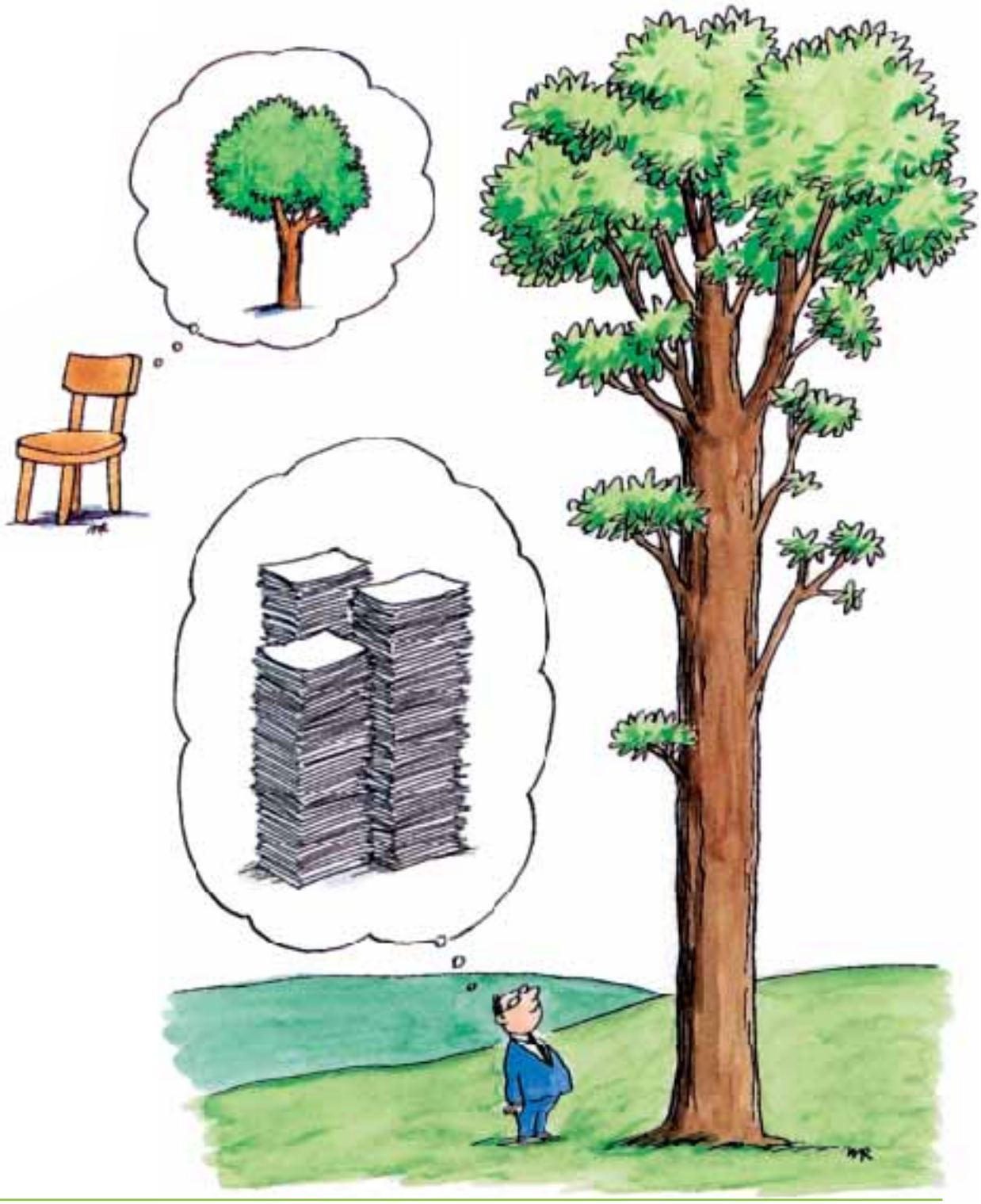

Άποψη από το προστατευόμενο δάσος της Δαδιάς.

❸ Με τα σύγχρονα μέσα συγκοινωνίας πολλοί άνθρωποι ταξιδεύουν κάθε μέρα από το ένα άκρο της γης στο άλλο. Αλλά και διάφορα προϊόντα μεταφέρονται καθημερινά με αεροπλάνα, αυτοκίνητα, τρένα, πλοία. Με αυτό τον τρόπο μπορούμε να έχουμε σε κάθε περιοχή της γης αυτοκίνητα από την Ιαπωνία, καπνό από τη Θράκη, ξυλεία και φρούτα από την Αφρική, καφέ από την Κολομβία της Νότιας Αμερικής.

Για το μεγάλο και ασταμάτητο ταξίδι ανθρώπων και προϊόντων, όμως, χρειάζονται πολλά καύσιμα. Τα καυσαέρια που βγάζουν τα μέσα συγκοινωνίας και μεταφορών μολύνουν την ατμόσφαιρα, τον αέρα που αναπνέουμε. Η μόλυνση της ατμόσφαιρας, της θάλασσας και της γης από τα απόβλητα των εργοστασίων και των μέσων συγκοινωνίας και μεταφορών είναι ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα της εποχής μας.

❹ Ορισμένες χώρες, άνθρωποι και εταιρίες έχουν πολύ μεγάλα κέρδη από την κατασκευή και το εμπόριο διαφόρων προϊόντων. Γι' αυτό δεν νοιάζονται πολύ για την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος. Δεν τους νοιάζει που μολύνεται ο αέρας που αναπνέουμε, τα νερά της θάλασσας και των ποταμών, που μειώνονται τα δάση, που τα φυτοφάρμακα μολύνουν το χώμα και τα τρόφιμα που τρώμε, που ορισμένα ζώα και πουλιά κοντεύουν να εξαφανιστούν.

- Παρατηρήστε τις φωτογραφίες, διαβάστε τα κείμενα και συζητήστε τι μπορείτε να κάνετε κι εσείς για να προστατέψετε το περιβάλλον.

Από φυλλάδιο του WWF.

Γίνε συμμέτοχος στη λύση.

Πολλοί άνθρωποι και οργανώσεις σε όλον τον κόσμο, όπως το WWF και η Greenpeace, διαμαρτύρονται και κάνουν ό,τι μπορούν για να σταματήσουν την καταστροφή της φύσης.

Η φύση κινδυνεύει. Αυτό δεν είναι μια κενή απειλή, μια διαφημιστική παγίδα. Είναι γεγονός! Τα αποδεικτικά στοιχεία δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολίας. Όσο περνάει ο καιρός, κάθε απόφαση που παίρνουμε ως άτομα, οικογένειες ή κράτος, έχει άμεση επίδραση στο μέλλον, στην υγεία αυτού του πλανήτη.
Ο τρόπος ζωής μας, τα προϊόντα που αγοράζουμε, οι καθημερινές επιλογές μας για καθετί, επιδρούν στο περιβάλλον, στο μέλλον μας. Οι συνέπειες της ραγδαίας υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος είναι ήδη ορατές.
Στο χέρι μας είναι να τις σταματήσουμε –και μακροπρόθεσμα να τις αντιστρέψουμε– προς όφελος δικό μας και των παιδιών μας.

Η φύση ζητά τη συμμετοχή όλων μας.

Η φύση χρειάζεται τη δική μας βοήθεια. Γι' αυτό ιδρύθηκε το WWF, το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση, ένας από τους μεγαλύτερους μη κυβερνητικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς, που εδώ και 35 χρόνια βρίσκεται στην πρωτοπορία για τη σωτηρία του φυσικού περιβάλλοντος. Από την ίδρυσή του, το 1961, μέχρι σήμερα, το WWF έχει επενδύσει πάνω από 130 δισεκατομμύρια δραχμές σε περισσότερα από 11.000 προγράμματα προστασία του περιβάλλοντος σε 130 χώρες. Με μέλη που ξεπερνούν τα 5,5 εκατομμύρια, διαθέτει εθνικά γραφεία σε 29 χώρες σ' όλον τον κόσμο και έχει την έδρα του στην Ελβετία. Το WWF επιδιώκει την προστασία της φυσικής μας κληρονομιάς. Δίχως πομπώδεις εκδηλώσεις, αλλά με επιστημονικά τεκμηριωμένες δραστηριότητες και με τη συνεργασία άλλων περιβαλλοντικών οργανώσεων και κρατικών φορέων.

WWF

ΓΙΝΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΟΣ ΣΤΗ ΛΥΣΗ

WWF

Λύγκας

Το πιο σπάνιο θηλαστικό της χώρας μας. Αιλουροειδές, σε μέγεθος μεγαλόσωμου σκύλου, με χαρακτηριστικές τούφες από τρίχες στην κορυφή των αυτιών και στα μάγουλα.

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΗ

Δραστηριότητα

❶ Η υπερκατανάλωση πρώτων υλών και η μόλυνση του περιβάλλοντος είναι ένα μεγάλο σύγχρονο πρόβλημα. Αν όλοι οι άνθρωποι της γης το καταλάβουμε, μπορούμε να βοηθήσουμε ώστε να σωθεί η γη και η ζωή των ανθρώπων, των ζώων και των φυτών. Μια καλή αρχή είναι να φροντίζουμε το χώρο όπου ζούμε. Ωραίες ιδέες μπορείτε να πάρετε αν επισκεφτείτε τους περίφημους υδροβιότοπους της Θράκης στην περιοχή του ποταμού Νέστου και Έβρου και το δάσος της Δαδιάς. Ακόμα μπορείτε να βρείτε πληροφορίες από διάφορα έντυπα, εφημερίδες και περιοδικά, από φυλλάδια και video του WWF.

- Παρατηρήστε το χώρο όπου ζείτε –τους οικισμούς, τους δρόμους, τα εργαστήρια, τα εργοστάσια, τα χωράφια, τα δάση, τα βουνά, τα ποτάμια, τις λίμνες, τη θάλασσα– και σημειώστε τα σημεία όπου το όμορφο φυσικό περιβάλλον της Θράκης κινδυνεύει.
- Συζητήστε τι μπορείτε να κάνετε για να γίνει πιο όμορφη και υγιεινή η ζωή σας στο σχολείο, στο σπίτι, στη γειτονιά, στο χωριό, στην πόλη και στην ευρύτερη περιοχή όπου ζείτε.
- Συνεργαστείτε με άλλες τάξεις και άλλα σχολεία, συζητήστε το θέμα, πάρτε αποφάσεις για δράση, φτιάξτε αφίσες και πληροφορήστε και άλλους ανθρώπους.
- Ζητήστε πληροφορίες και συνεργασία από διάφορες δημόσιες υπηρεσίες (π.χ. από το δήμο ή τη νομαρχία) και από διεθνείς οργανισμούς (π.χ. από την Greenpeace, το WWF και την UNICEF).

Αν θέλετε, μπορείτε να οργανώσετε μια μεγάλη έκθεση με σχέδια και αφίσες για να πληροφορήσετε και άλλους ανθρώπους.

Τελειώνει το παζάρι;

❶ Το παζάρι δεν τελειώνει εύκολα.
Ακόμα και όταν έχουν φύγει οι πωλητές και οι αγοραστές, κάποιοι άλλοι σκέφτονται το παζάρι και το ζωγραφίζουν.

Παναγιώτης Τέτσης, 1980.

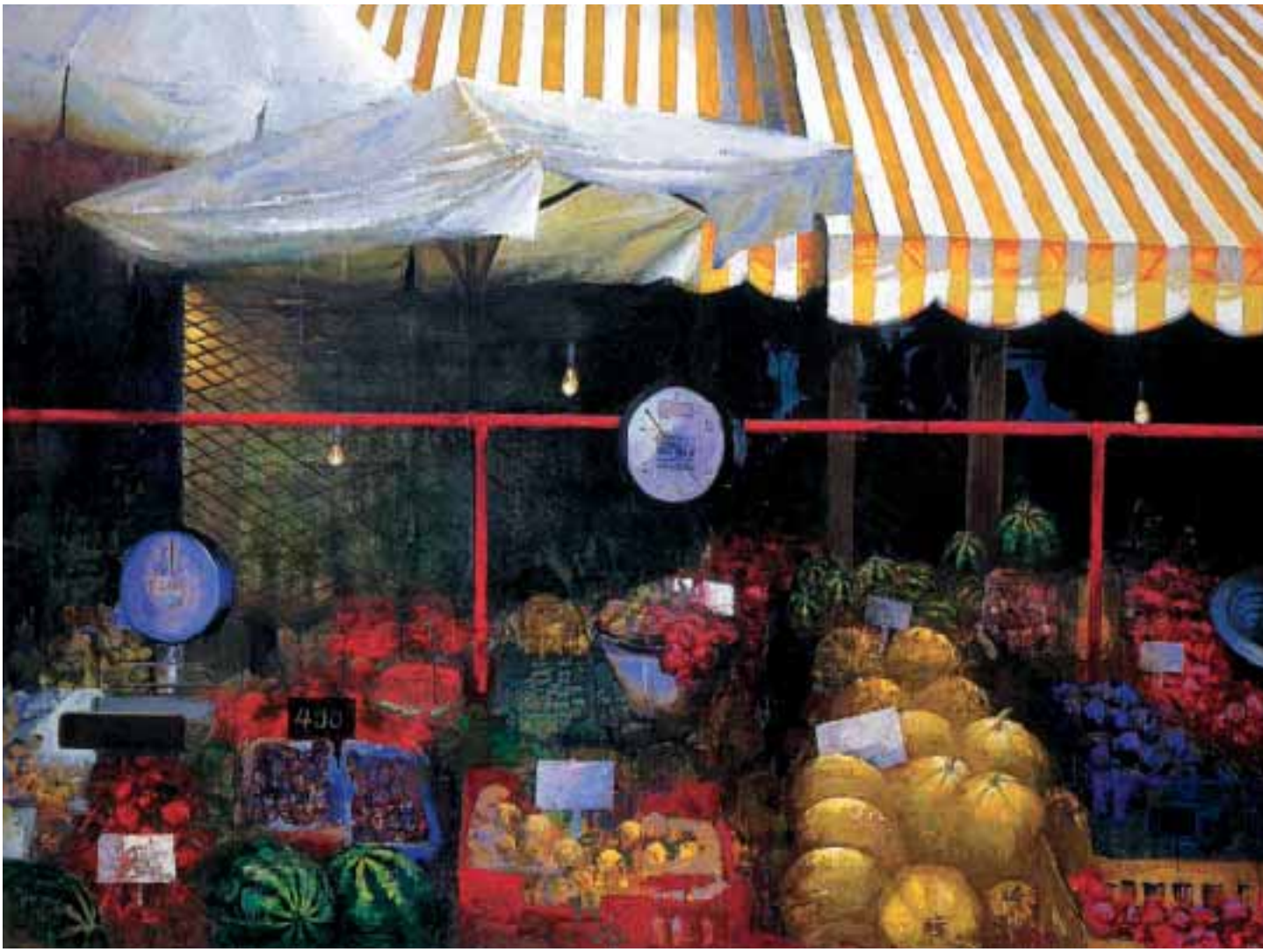

Ειρήνη Ηλιοπούλου, 1997.

- Τι παρουσιάζουν οι ζωγραφιές;
  Γιατί νομίζετε ότι οι ζωγράφοι αυτοί θέλησαν να ζωγραφίσουν την αγορά;
- Τι θέλησαν να απεικονίσουν στα έργα τους;
  Τι πρόσεξαν περισσότερο στην αγορά;
- Μπορείτε να συμπληρώσετε τις εικόνες;
  Να φανταστείτε τους ήχους και τις μυρουδιές;

❷ Άλλοι άνθρωποι πηγαίνουν στο παζάρι και το φωτογραφίζουν. Έτσι το παζάρι μένει ζωντανό σε φωτογραφίες.

Σας αρέσουν περισσότερο οι φωτογραφίες ή οι ζωγραφιές; Γιατί; Θα σας άρεσε να φωτογραφίσετε ή να ζωγραφίσετε κι εσείς ένα παζάρι; Γιατί; Τι θα φωτογραφίζατε; Τι θα ζωγραφίζατε;

❸ Υπάρχουν και βιβλία για το παζάρι.

Βιβλίο με φωτογραφίες από τα παζάρια του Ιράν.

❹ Και το θέατρο πολλές φορές παρουσιάζει σκηνές από το παζάρι.

*Φωτογραφία από θεατρική παράσταση του έργου **Ελίζα**, από το θίασο της Ξένιας Καλογεροπούλου.*

τελειώνει το παζάρι;

❺ Υπάρχουν και πολλές παροιμίες για το παζάρι και το παζάρεμα των τιμών μεταξύ των αγοραστών και των πωλητών.

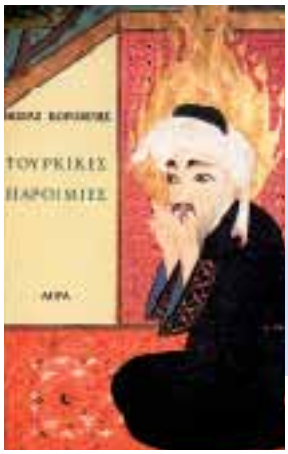

Αυτές είναι δύο τούρκικες παροιμίες μεταφρασμένες στα Ελληνικά, από το βιβλίο *Τούρκικες Παροιμίες* του Θ. Κοροβίνη.

«Πρώτα ρώτα την τσέπη σου,
κι ύστερα αρχίνα τα παζάρια.»
«Κι όποιος αγοράζει μετανιώνει,
κι όποιος πουλάει μετανιώνει.»

Συζητήστε τι σημαίνουν οι παροιμίες.

❻ Ο κόσμος του παζαριού υπάρχει και σε μουσεία.

Αν μπορείτε, επισκεφτείτε ένα μουσείο της περιοχής σας και ψάξτε να βρείτε διάφορα αντικείμενα που έχουν σχέση με το παζάρι σε διάφορες εποχές.

Τα αντικείμενα αυτά βρίσκονται στο Μουσείο της Αρχαίας Αγοράς στην Αθήνα. Με αυτά μετρούσαν υγρά και στερεά προϊόντα.

❼ Υπάρχουν τραγούδια και παιχνίδια για το παζάρι, που μπορείτε να τραγουδήσετε και να παίξετε.
Τραγούδι: *«Όταν θα πάω, κυρά μου, στο παζάρι.»*
Παιχνίδι: *«Εγώ κι εσύ. Εδώ κι εκεί».*
Παιδαγωγική βαλίτσα της Αλ. Ανδρούσου.
Γνωρίζετε άλλα τραγούδια και παιχνίδια για το παζάρι;
Μπορείτε να φτιάξετε ένα τραγούδι ή ένα παιχνίδι για το παζάρι;

ΠΡΟΤΕΙΝΌΜΕΝΕΣ

Δραστηριότητες

❶ Μάθετε ιστορίες για το παζάρι και τον κόσμο του συζητώντας με τους δικούς σας ή από βιβλία.
Συζητήστε τις ιστορίες αυτές στην τάξη. Διαλέξτε μία και οργανώστε μια θεατρική παράσταση ή φτιάξτε κούκλες και παίξτε με αυτές κουκλοθέατρο.

❷ Συγκεντρώστε κείμενα, τραγούδια, παιχνίδια, φωτογραφίες, ζωγραφιές και ιστορίες για το παζάρι και φτιάξτε με αυτά μια έκθεση για να την παρουσιάσετε στο τέλος της χρονιάς. Μπορείτε να συνεννοηθείτε με άλλες τάξεις ή σχολεία και να φτιάξετε μια μεγάλη γιορτή με έκθεση ζωγραφικής, ιστορίες, θέατρο, τραγούδια και παιχνίδια.
Καλή επιτυχία!

Τώρα
που φτάσαμε
στο τέλος,
τι λέτε...

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
Β' ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΟΡΙΖΟΝΤΩΝ
Συγχρηματοδότηση: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Δ/νση V.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΠΑΙΔΩΝ

Επιστημονική υπεύθυνη: Άννα Φραγκουδάκη

ΔΡΑΣΗ 3 – Εκπαιδευτικό υλικό

Επιστημονικός υπεύθυνος: Γεράσιμος Κουζέλης
Ομάδα ειδικών επιστημόνων: Ε. Αβδελά, Λ. Βεντούρα, Ν. Καγκλάρ, Δ. Λαφαζάνη, Δ. Μακρυνιώτη, Ε. Νάκου, Ι. Σολομών, Ν. Τσαφταρίδης, Τ. Χάρη
Συντονισμός: Ειρήνη Νάκου

Σχεδιασμός και κείμενα: Ειρήνη Νάκου
Εικονογράφηση: Κ. Ελευθερίου, Στ. Μπερτάκης, Ε. Νάκου, Σ. Φωτιάδης
Γλωσσική επιμέλεια: Δήμητρα Κατή
Διόρθωση: Τίνα Χάρη
Σελιδοποίηση: Κώστας Ελευθερίου
Εκτύπωση: Κορυφή Α.Ε.